

Rozmowa z cieniem

JÓZEF BIRKENMAJER

WYCIECZKA

Rozmowa z cieniem

Zawsze ciebie widziałem w cieniach mej przeszłości
I twojego początku dociekam daremnie.
Nie wiem, czy jesteś synem nocy czy światłości —
Jedno tylko wiem, cieniu: — żeś zrodzony ze mnie.

Było to w czasach, których nie objąć wspomnieniem —
Bo pamięć ma nie sięga nawet do kołyski —
W czasach, co dawno zmierzchły i dni swych przebłyśki
W cień rzuciły... i stały się wraz z tobą — cieniem.

I jeno żyje we mnie ta myśl podświadoma,
Która niejasne słowa fantazji mej szepce —
Żem już wtedy cię chwytiał drobnymi rękoma,
Gdym z tobą, jak brat bliźni, wraz leżał w kolebce.

Nie chwyciłem cię ręką, lecz chwyciłem wzrokiem —
Byłeś pierwszym wrażeniem, jakiegom ja doznał.
Oszołomiony zjawisk nieznanym natłokiem
Dzięki tobie-m kształt pierwszy, pierwszy ruch rozpoznał.

I może-ś tak znienacka włóczył się wokoło,
I pozorami rzeczy różnych mnie omamiał,
Że nieraz cień przestradchu kładł się na me czoło,
I żem *cień* odtąd często z *lękiem* utożsamiał.

Odtąd... bo odtąd coraz częściej się kojarzysz
Z mojemu wspomnieniami, cieniu mój posępny!
Gonisz pierwsze me kroki — mych zabaw towarzysz —
Proszony — nieproszony — ale nieodstępny.

Jako rówieśnik, rosłeś ze mną jednocześnie,
Ze mną spać szedłeś wczesną godziną wieczorną,
Lecz nieraz, jak żak-łobuz, bawiłeś mnie we śnie
Figłami — lub straszyles postacią potworną.

A widząc, iż się tobą trwożę lub ciekawię,
Takeś już zbisurmaniał i tak zezbereźniał,
Żeś takie same figle płatał mi na jawie
I wciąż mnie naśladował — lub częściej przedrzeźniał.

Podobniśmy do siebie — jak dwie rzeczy bliźnie;
Lecz ty, snąc chcąc zaznaczyć różność naszych natur,
W żywe oczy urągasz mojej podobiznie,
Przerabiając ją w tysiąc śmiesznych karykatur.

Jakbyś kładł moją postać na łożu Prokrusta,
Umiesz jej tuszy dodać albo wzrostu odjąć.
Nie wiem, czy to złośliwość czy swawola pusta, —
Czy jesteś mym obrazem, czy moją parodią.

Nie wiem — bo mi nie dano spojrzeć w twe źrenice,
Z którychbym myśli twoje czytał i zamiary;
Płaskie i ciemną sadzą zatarte masz lice,
Jesteś, jak widmo — wiotki, bezoki i szary.

Nie wiem, czy ci źle ze mną czy dobrze. Wiem jeno,
Że przez dzień cały chodzisz ze mną, jak najęty
I niezrażony żadną przygodą ni sceną
Natrętnie i wytrwale włączysz mi na pięty.

Włóczysz się wszędzie za mną, jak stary pieczeniarsz,
Do moich nóg przykuty, jak do progu listwa;
Aż czasem sobie myślę, że pewno oceniasz
Korzyści, jakie ciągniesz z mego towarzystwa...

Lecz gdy nadciągną chmury lub wieczór się zmierzchnie,
Próżno wtedy, mój cieniu, szukam cię koło mnie;
Znikasz — jak w chwilach nieszczęść nieraz się rozpierchnie
Rzesza druhów, rzucając druha wiarołomnie.

Lecz nie sądzę cię ostro; — bo jak moje życie,
Tak i twoje się wiąże ze światła istnieniem.
Bo gdyby nie jaśniało słońce na błękicie,
Gdyby światła nie było, ty nie byłbyś — cieniem.

Nie przeszkadza to jednak, że gdy idę z tobą,
Ty — przez światło do życia powołany co dzień —
Na światło nie śmiesz wyjrzeć, lecz za mą osobą
Przed słońcem się ukrywasz, jak zły duch lub zbrodzień.

Skryty jesteś z natury. — Choć wciąż żyjesz ze mną,
Nigdy z twych ust nie słyszał żadnego wyrazu.
I gdym do ciebie mówił, to zawsze daremno
Przemawiałem — jak ów dziad — do swego obrazu.

Czasami, kiedy z tobą jedynie sam jestem
I gdy jestem trapiiony myślami smutnemi,
To i ja nic nie mówię... ale zato gestem
Rozmawiamy ze sobą — jak dwaj głuchoniemi.

Lecz nigdy mi nieznany tej rozmowy wynik,
Bo gdy ręce załamię — gdy ból twarz mą ściąga,
Ty często me uczucia przedrwiwasz jak cynik,
A twarz twoja — czy nie twarz — śmiechem mi urąga.

Wiecznie milczysz — u stóp mych — szary towarzyszu...
I nawet nie pożegnasz mnie cichem westchnieniem,
Gdy spocznę — już bez ciebie — w grobowem zaciszu,
Gdy na wieki w zaświaty już odleczę — cieniem.

1930

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z **Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur**.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na **Licencji Wolnej Sztuki 1.3**. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w **Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur**. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/birkenmajer-wycieczka-rozmowa-z-cieniem/>

Tekst opracowany na podstawie: Józef Birkenmaje, *Wycieczka, Poezje*, Warszawa 1932.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>) na podstawie tekstu dostępnego w serwisie Wikizródła (<http://pl.wikisource.org>). Redakcję techniczną wykonała Marta Niedziałkowska, a korektę ze źródłem wikiskrybowie. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego,

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: **szczegóły na stronie Fundacji**.